

Cuvântul Ardealului

Apare afară de Luni și zilele după sârbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românilor No. 6. Telefon No. 156

Organ al Partidului Poporului

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L., iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an.

Desființarea controlului militar în Ungaria

O telegramă din Paris, ne-a adus vestea că, în ședința sa de Marți dimineața, ascultând raportul comisiei interaliat de control militar în Ungaria și, înțelegere cu guvernele aliate, — cari renunțaseră la controlul militar interaliat asupra Germaniei, — conferința ambasadurilor a hotărât desființarea controlului militar în Ungaria.

Această veste, trebuie s'o mărturisim, ni-a procurat o extraordinară surprindere. Pentru că, oricât de naturală am găsi această hotărâre a conferinței ambasadurilor, totuși este inexplicabilă graba aducerii acestei hotărâri.

Dacă stăm să analizăm textul telegramii vestind hotărârea conferinței ambasadurilor și mai ales al telegramii adresată secretarului Ligei Națiunilor, prin care îi ratifică și această hotărâre, — apoi, pe lângă toată stima și considerațiunea ce o avem față de conferința ambasadurilor, trebuie să mărturisim pe față, că această hotărâre a stărnit și cea mai mare decepțiune în țara noastră, în special, în provinciile românești de dincoaci de Carpați.

„Hotărârea desființării controlului militar nu înseamnă că Ungaria și-a îndeplinit toate obligațiunile impuse de tratatul de pace în materie de dezarmare“. Aceasta nu noi o spunem, ci o mărturisește comunicatul oficial al conferinței ambasadurilor și cu această motivare a fost comunicată și secretariatului Ligei Națiunilor hotărârea desființării controlului militar în Ungaria.

În urmă, dacă această hotărâre se aduce în asemenea condițiuni, zădarnic vom căuta să găsim dovezile pacifismului maghiar și garanțiile de renunțare la acțiunea revanșei.

A găsit oare conferința ambasadurilor dovezi și garanții mărturisind dorința sinceră a Ungariei pentru o colaborare și din partea ei la consolidarea reală a păcii europene? Se poate, dar noi știm cu totul altceva.

Noi, cari urmărim cu atențiune orice manifestare politică la vecinii noștri maghiari citim ziarele lor și găsim că, de astădată, acestea, fără deosebire de nuanță politică de partid, înregistrează cu vădită satisfacție suprimarea con-

trolului militar interaliat din Ungaria, considerând acest fapt ca un mare succes diplomatic.

Ziarele maghiare cu autoritate, nu sunt, totuși, pe deplin mulțumite cu acest rezultat. Astfel, „Pesti Napló“ afirmă, că „suprimarea controlului militar interaliat nu înseamnă că Ungaria și-a recăștigat într'adevăr independența“. Neatârănarea aceasta va fi realizată — după părerea numitului ziar — atunci „când Ungaria își va recăpăta frontierele istorice“.

Deputatul Gh. Lukács, fost ministru și fost reprezentant al Ungariei la Liga Națiunilor, vorbind — în ședința dela 30 Martie c. a Camerei maghiare — despre raportul Ungariei cu statele succesoare, a afirmat după cum am arătat într'un număr recent al acestui ziar, că „Ungaria are tot dreptul să ceară revizuirea tratatului dela Trianon pe baza art. 19 din pactul Ligei Națiunilor. Statele succesoare s'au îmbogățit pe spinarea Ungariei... România prin reforma agrară n-a urmărit alt scop decât de a deposeda țărănimea maghiară din Ardeal. De aceea, ea a tratat pe obtații unguri drept absenteiști, spre a le confisca proprietățile.“

Din notele stenografice ale debaterilor Camerei maghiare aflăm, pe cale particulară, — că aci deputatul majoritar Szilágyi întrerupe: „A fost o curată hoție“.

Găsim foarte oportună o cerere de explicație din partea guvernului român referitor la gravele ofense aduse României cu prilejul debaterilor din Parlamentul dela Budapesta.

Discursul cu amenințarea că: „Dacă Liga Națiunilor va admite punctul de vedere al României, — în chestiunea optanților unguri, — să se știe că, în acest caz Ungaria va ști să tragă consecințele.“

Iar deputatul cont. Apponyi, fost ministru, una dintre figurele cele mai reprezentative a maghiarilor, în comisiunea afacerilor externe a Camerei dela Budapesta a repetat amenințările, cari au fost platforma electorală a primului ministru cont. St. Bethlen: „Tratatul dela Trianon nu poate să rămână nemodificat“ și că, „nici un guvern maghiar nu se

va împăca cu situația teritorială actuală a Ungariei“.

Am adunat într'un buchet aceste câteva — din atâtea altele — amenințări ale politicianilor maghiari, cari sunt, după cum se știe, principiile dogmatice ale politicii de ură și ponegrire împotriva neamurilor, cari prin enorme sacrificii sângeroase au isbutit să intre în indiscutabilă posesiune a patrimoniului lor național.

Dintr'un lung articol al dlui Albert Jullien publicat în ziarul francez „Petit Parisien“, aflăm, că membrii Micii Înțelegeri vor cere Ligei Națiunilor ca supravegherea Ungariei, din cauza in-

fracțiunilor săvârșite cu ocazia recrutărilor ofițerilor și soldaților să aibă un caracter permanent, afirmând că această măsură este necesară, nu numai pentru propria siguranță a puterilor Micii Înțelegeri, dar chiar pentru menținerea păcii în Europa.

Nu putem să prevedem hotărârea pe care Liga Națiunilor o va lua în această chestiune, dar în tot cazul hotărârea conferinței ambasadurilor ne-a produs o surprindere justificată și totodată, ea ne va impune o mai pronunțată vigilență a svârcolirilor Ungariei lui Horthy. (C—s)

O zi de sărbătoare a românilor arădani

Dupăcum am anunțat la timp, intelectualii din Arad, prin sprijinul Astrei, au hotărât înființarea Căminului Cultural al Intelectualilor Români din Arad, ce s'a și făcut, luându-și ființă această instituție de mare importanță, cu ziua de azi.

La orele 18 s'au adunat toți intelectualii români din Arad în Palatul Cultural, și în prezența dlor prefecti: V. Boneu și T. Mațiu, dl Director al seminarului teologic din Arad a sfințit localul acestui club național și cultural, închinând solemnitatea prin declararea speranței și asigurării că, această instituție va fi locul de unire sufletească a tuturor românilor de aici din Arad, dela granița țării.

DI președinte al Tribunalului dr.

S. Barbura, mulțumind celor prezenți pentru participare, predă cuvântul dlui Gitta procuror. Dsa face o lungă dare de seamă despre înființarea acestui Cămin și în însoțirea de nedescris a tuturor, își încheie cuvântarea zicând că „această instituție va trebui să existe și va exista atât timp, până când în noi va fi suflul de român“!

După solemnitatea s'a dat o mică gustare în sala mare de distracție a clubului.

DI general Ștefănescu

care precum se știe a demisionat din postul său de comandant al Jandarmiei Române, a fost rugat a primi și pe mai departe comanda acestei unități, ce a și primit.

File rupte din istoria luptelor noastre naționale

— Procesul „Memorandului“ —

Din secolii de sânge și fum — până în secolul 19-lea — a răsărit faimosul »Tine'n minte«, ei ne-au dat pe martirii și mucenicii arși pe rug și trași pe roată, mucenicii necunoscuți și eroii conștiinței noastre naționale.

În sânul națiunii noastre se formează un gol, prin maghiarizarea familiilor nobililor români, cari în loc să ne aperi neamul față de opresorii, s'au unit cu aceștia.

În urmă, formându-se clasa intelectuală română, adevărată, în lupta de apărare a existenței noastre naționale se adoptă noi sisteme, noi metode și tactice de luptă.

Ca o manifestare grandioasă a clasei intelectualilor români, mandatarii firești ai națiunii române, cari au intrat în primele rânduri, o găsim la marele proces istoric al Memorandului, ținut în sala Redutei din Cluj. În acest proces, în curs de mai multe săptămâni, de pe băncile acuzaților memorandumisti, ei, acuzații regimului asupritor au devenit acuzatorii sistemului po-

litic sufocant, combătând cu bărbăție ideile și drepturile unui Stat ungar, care în realitate nu exista, decât ca o monstruozitate politică.

În rândurile ce urmează, redăm o parte din vorbirea de apărare în prealabil, rostită de acuzatul Iuliu Coroianu, distinsul avocat, luptător fruntaș pentru cauza românismului, care a fost condamnat — în acest proces — la 2 ani și 8 luni închisoare de stat.

Acuzatul Iuliu Coroianu, se ridică să vorbească. El vorbește românește și în mod ostentativ, vorbește ungurește numai când repetă frazele, cari i le mutilează sau le redă în mod dificil translatorul Cozmuzza.

PREȘEDINTELE: DI avocat Coroianu face declarații în numele tuturor acuzaților.

Acuzatul V. Lucaciu: (după spusele translatorului): în numele tuturor acuzaților, dar cu rezerva că și ceilalți acuzați au dreptul să ia cuvântul.

Inmormântarea lui Iuliu Coroianu

— Omagiul Ardealului. — Discursurile. — Inhumarea —

Inmormântarea lui Iuliu Coroianu — după notele raportului confratelui „Patria” — a fost o inmormântare impresionantă. Sub biserica înfrântă s'au adunat în aceeași venerare a defunctului, fruntași ai vieții noastre publice din diferitele unghii ale Ardealului. Orașele Gherla, Sibiu, Arad, Blaj, Dicioșmărtin, Dej, Alba-Julia, Șimleu, Satu-mare, etc., etc., toate au fost reprezentate.

Lumea ardelenescă s'a strâns în fața catafalcului în solidaritatea vremurilor vechi.

Clujul a fost reprezentat de toate păturile sociale. Deosebirile de principii politice s'au topit în aceeași venerație a trecutului idealist al acelui bărbat integru și intransigent, care a fost Iuliu Coroianu.

Iubirea față de fericitul întru Domnul, s'a exprimat în cununi fără număr.

Prohodul a fost slujit de șapte preoți, în frunte cu canonicul dela Blaj dr V. Macaveiu.

Răspunsurile funebre li-a dat corul ortodox sub conducerea dlui Savu Golumba.

Se părea, că au reînviat o clipă vechile vremuri pline de armonie și lipsite de patima confesională.

Au vorbit, premărind viața și bogata activitate a marelui dispărut, următorii :

Can. Dr. V. Macaveiu

Osemintele lui Iuliu Coroianu sunt azi în Clujul suferințelor și a triumfurilor sale și mormântul lui trebuie să ajungă un loc de peregrinație, un loc de întărire și de înviore a curajului și a îndemnului spre lupte, a generațiilor de azi și de mâine!

...Dar nu cadrele unei cuvântări funebre sunt suficiente, pentru a spune tot ce se poate spune despre Iuliu Coroianu, tot aceea ce se păstrează încă în amintirea unor contemporani și în amintirea întințelor săi, amintiri cari vor pune în lumină și mai viie viața, caracterul și stăruința de oțel a acestui om, cari trebuie să fie o pildă pentru urmași!

Să-mi îngăduiți deci să nu obosesc mai departe răbdarea voastră, jalnică Adunare! să-mi îngăduiți să nu stăruiesc mai mult asupra durerii ce ne-o

deșteaptă dispariția dintre noi a unui din cei mai mari bărbați și luptători ai idealurilor noastre. Un neam întreg îl deplânge, dar un neam întreg este mândru de faptele și viața lui!

In numele guvernului: Pref. D. M. Călușiu

Guvernul țării transmite prin mine familiei îndoliate a marelui dispărut sentimentele sale de adâncă condolență.

Noi generația de astăzi ne plecăm capetele cu smerenie, recunoștință și admirație în fața memoriei sale — iar istoriograful de mâine îl va așeza în locul de cinste care-i compete între marii luptători ai neamului.

In numele partidului național-țărănesc: Deputat D. Al. Valda-Voevod

Politica ardelenă a intrat cu memorandumul, în alvia generală, depășind cadrele vechi.

Sufletul acestei mișcări a fost Iuliu Coroianu.

Dacă el a putut presta atât de mult în viața lui pentru interesele neamului, a putut lupta cu atâta dezinteres un întreg lanț de lupte, se datorăște faptului că el nici odată nu s'a gândit la ziua de azi, ci întotdeauna avea înaintea ochilor viitorul neamului. Succesul efemer nu l-a schimbat niciodată cu viziunea viitorului.

Dacă generația de azi nu înțelege așa cum ar trebui importanța vechilor generații ardeleni, va veni istoria critică, stabilind aportul lor la încheierea României-Mari.

In numele baroului avocaților din Cluj: Sen. D. I. Suciu

Mulți și mulți dintre intelectualii noștri au aprins lumina conștiinței lor românești la focul făclilor, ce le țineau în iubite bade Iuliu și soții lui în continuă flacără, ca suferințele noastre să fie văzute și astfel și dorul nostru înțeles de întreaga lume. La mormântul tău vin să mă închin, în numele baroului avocaților din Cluj, zicându-ți eternă să-ți fie memoria!

Omagiul dlui Dr. G. Tripon

Evocă figura dispărutului, creșterea aleasă care i-a dat-o tatăl lui fost vicar de Șimleu și canonic de Gherla și spune că el crescând, în el creștea nu numai copilul, tânărul ci și apostolul neamului.

După aceasta trece în revistă fazele

politice ardeleni arătând rolul celui dispărut.

Termină spunând:

Cu el a dispărut un stejar.

Și mi-e frică că ni se răresc pădurile de stejari, se răresc caracterele mari ca cel dispărut.

În locul odihnei veșnice, cere ocrotirea lui Dumnezeu pentru Patria română.

Prof. I. Ghiulea

Generația lui Iuliu Coroianu a pregătit suflătește acest popor, pentru ziua mare a libertății sale naționale și a unitii fiilor acestui neam într-o singură țară.

În fața sicriului lui Iuliu Coroianu, îngenunchez, împreună cu noi un neam întreg, îi mulțumim pentru binele care l-a revărsat peste noi din sufletul lui mare, și îi dăm făgăduința că spiritul său ne va fi o veșnică călăuză.

Să-i fie țărâna ușoară!

Omagiul „Chemării Tinerimei Române”: Dr. E. Pop

În fața sicriului care închide pe veci corpul neînsuflețit al memorandumului Iuliu Coroianu, parcă văd umbrele diafane ale tovarășilor săi de pe banca acuzaților, acești locatari fără vină ai lemnitelor din Văcz și Seghedin, cum primesc în mijlocul lor pe acest vrednic tovarăș ce s'a dus dela noi, — pe epigonii falnicilor înaintași, — fără onorurile funerariilor naționale, fără cel puțin ca acest oraș — Clujul, — să-l fi declarat mortul său.

În numele „Chemării Tinerimei Române”, cu o adâncă venerație față de bravii luptători și apărători ai cauzei naționale din vremuri grele, depun omagiul și adâncă recunoștință a tuturor organizațiilor noastre în fața sicriului care închide pe veci, corpul neînsuflețit al neînfrișatului luptător național Iuliu Coroianu, rugând bunul Dumnezeu să-i dea răsplata bine meritată de care a fost lipsit din partea oamenilor pentru care a luptat cu atâta bărbăție.

Să zicem cu toții să-i fie memoria binecuvântată și țărâna ușoară!

Cuvântul studenților

Din partea studenților în drept a vorbit dl Caius Bardoși, reliefând naționalismul defunctului, care a fost președintele societății „Julia”. Studențimea de azi prelungește linia națională a studenților români din vechea Ungarie.

Inhumarea

Simplu dar înălțător în simplitatea lui, convoiul civil, fără nici o urmă de fast de autorități a reamintit înmormântările luptătorilor din Ardealul

vechiu, când ultimul drum pământesc al celui răposat în cinste și în creștină era cinstit de lungul șir al înțelecților noștri modești adunați la trista solemnitate, din toate colțurile Ardealului.

La mormântul lacom deschis, a mai vorbit dl Ionel Mureșanu vicepreș. societății Someșana. S'apoi sicriul care conținea rămășițele pământești ale răposatului, a fost coborât încet, încet, în înmormântarea locuință din urmă, a mormântului, și burgării umezi de pământ, grei de plumbul tristeții au început să bubue frânt și înfundat peste scândura rece și uscată.

Mișcarea culturală

Soc. „Mărăști” fil. Arad

organizează un festival la 3 Aprilie orele 6 fix, în Palatul Cultural, cu prețuri de intrare foarte modeste: 40, 30, 20, 10 și 5 lei. Bilete la Diece-zana și la cassă. Programul ales este următorul:

1. Imnul Regal — muzica Regimentului 93 Infanterie sub conducerea dlui Lcl. Mazilu.
2. Bătălia dela Mărăști, spusă de croul ei dl general Al. Mărgineanu, cu protecțiuni.
3. Cântece — dna Aurora Borel, la pian dl dr Szelle.
4. Recitări alese — dl prof. Victor Caba.
5. Dansuri naționale: Călușerul, Mureșanca, exec. de către membrii Ateneului Popular „Casa Națională”.
6. Arcanul — exec. de corul Ateneului popular.
7. Marș războinic — muzica militară.

Neapărat toți românii de bine vor lua parte la acest festival, dat în folosul mării fondurilor destinate pentru terminarea lucrărilor satului și câmpului istoric Mărăști unde au decurs crâncenele lupte date de admirabili soldați români.

Invitare

Cohorta cercetașilor din Arad, va ține în 3 Aprilie 1927 mare matineu cercetășesc în Palatul Cultural, începând la ora 10 și jum. a. m. La care toți cei ce se interesează de mișcarea noastră sunt invitați a lua parte.

Comand. Cohortei.

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Mâncări bune și ieftine. : servit pusecal.

Președintele: Da au dreptul și fiecare să ia cuvânt.

Acuzatul Iul. Coroianu: (După spusele translatorului) În cuvântul său susține, că abia acum a luat cunoștință de toate dovezile și astfel îi este foarte greu să se declare chiar acum, neavând nici atâta vreme ca cumpănind să deprecieze acestea dovezi și să intre în cunoașterea lor.

Funcționează de 26 de ani ca avocat, atât la desbaterile penale cât și în delict de presă, nu i-s'a ivit însă nici un caz până aci, ca pentru procurarea dovezilor, Tribunalul să nu acorde o amânare de timp nici atât de puțină.

Președ.: Rog a se traduce acuza-tului, că are dreptul să se declare numai asupra cauzei, nu mai poate nici să vorbească de dovezi, fiindcă aceasta aparține procedurii de probațiune.

Să binevoiești a te ține strict la obiect și a te declara în cauză numai în prealabil.

Acuzatul Iuliu Coroianu: (După spusele translatorului) Roagă tribunalul ca în timpul cât își va face observațiunile prealabile, să nu fie întrerupt prin translator, ci translatorul să-și facă notițe și să i traducă vorbirea întreagă.

Președ.: Rog a i se traduce, că

nu translatorul l-a întrerupt, ci eu, care am datorința să o fac, ori de câte ori discursul are conținut — ca în cazul de față — ce nu se ține de obiect.

Rog să faci declarația prealabilă exclusiv despre cauză.

Ac. Iuliu Coroianu: (după spusele translatorului) Declar. că stau înaintea Tribunalului ca acuzat și nu ca apărător. Apărătorul are drepturi mai mari decât acuzatul, fiindcă el poate să expună apărarea în toate varietățile sale, dar acuzatul este întrebare de Tribunal în anumite chestiuni și nu poate face nici o declarație mai lungă, decât că este silit să răspundă direct la întrebarea pusă.

Dia motivul acesta, având în vedere importanța cauzei și având în vedere că dezbaterea aceasta interesează nu numai o speță, nu numai patria maghiară, ci și străinătatea, voiesc să se fixeze că până unde mi se poate întinde sfera de drept, până unde îmi pot spune dovezile, și îmi pot face observațiunile, că dacă la predarea acestora aș fi limitat, aș considera-o ca și când nu mi-aș exercita apărarea.

În privința aceasta rog Tribunalul să statueze.

Președ.: În privința aceasta declar, că las apărării teren liber în măsură

deplină. Eu am făcut numai observațiunea, că în privința procedurii atitudinea Tribunalului să nu se facă obiect de discuție.

Ac Iuliu Coroian (după spusele translatorului): Este cu totul alt lucru, când cineva este acuzat în persoană, ori dacă el apără pe cineva, că fiind acuzat în persoană nu poate înainta apărarea în senzul, cum ar putea să facă un alt avocat, care procedează de tot independent, pe care în persoană cauza nu l'ar atinge. Si este clar aceasta. Nimenea nu se poate apăra singur atât de fidel și cu efect, ca unul străin. De aceea în statele civilizate, și chiar și aici practica este, ca acuzatul să aibă apărător, ori să să i-se permită ca prin apărător să-și prezinte apărarea. Nu o pot pricepe și nici atinge bunul simț faptul, că numai chiar dlor acuzați prezenți nu li este permis, ceea ce li-e este permis tuturor. Aceasta nu conșună cu procedura corectă și de aceea nici nu o pot înțelege. Nu cunosc medic, care s'ar putea vindeca pe sine din febră tifoidă, ori dintr'o altă boală, ori care însuși și-ar putea prescrie ordonanțele, (medicale N. R.) ce ar și avea efectul așteptat. Deaceia mă miră, că numai reprezentanții poporului românesc sunt despoziți de acest drept

cu toate că ei nu au nici un fel de, tendință răsturnătoare de Stat.

Gravitatea acestei proceduri de altfel o găsesc în cele întâmplare înaintea cu 4 zile.

Dacă nu-mi pot procura dovezile, întreaga mea pledoarie va schiopăta, și aceasta nu va folosi dreptului și justiției și nici nu le va corespunde chiar din motivele arătate.

După aceasta citește pasagiile actului de acuză, citite de procurorul regal, și constată că înaintea Tribunalului este acuzat acel comitet de 25, și în numele acestor 25 acuzați stau astăzi înaintea Tribunalului și a cu.șil cu jurați.

Președintele: Dle translator nu este chiar așa.

(Va urma).

x În salonul fotografic Géza Nagy din Arad, Bul. Regina Maria No. 8, cu 1 Aprilie începând toate fotografiile lucrate artistic să execută pe lângă prețuri reduse. Din 3 bucăți fotografii artistice 1 colorată. Toți aceia cari se fotografiază la noi primesc și o fotografie mărită lucrată artistic tot pe lângă preț redus. (352)

Situația internă

— Chestiuni în legătură cu situația funcționarilor. — Intrevederea Averescu-Brătianu. — Cuvântul de ordine al dlui gen. Averescu. — Nu se alcătuiește o lege a minorităților —

Membrii guvernului s'au întrunit ieri, Vineri, dimineață, la orele 11, în consiliu sub președinția dlui general Averescu și în prezența președinților Camerei și Senatului. S'a luat în discuție reorganizarea ministerelor în vederea reducerii numărului funcționarilor, guvernul socotind că numărul actual al slujbașilor întrece cu mult necesitățile serviciilor. Nu se va mai face nici o numire nouă la nici una din autoritățile Statului, iar vacanțele, cari s'au mai ivi, oricare ar fi cauza, rămân necompletate.

Ieri, Vineri seara a avut loc o întrevedere între dlui general Averescu șeful guvernului și Ionel Brătianu.

Cercurile politice atribuie o mare importanță acestei întrevederi, care e purtat asupra situației politice. De ambele părți se păstrează cea mai mare discrețiune asupra desfășurării întrevederii dintre cei doi oameni de Stat.

Ieri seara, după terminarea ședinței Corpurilor legiuitoare, membrii majorității au fost invitați la o consfătu-

ire intimă. Dl general Coandă, președintele Senatului, a făcut un calduros apel, cerând mai ales acum, puțină vorbă și mai multă activitate.

Pață de evenimentele în curs — apelul făcut de către dl general Coandă, personal în numele primministrului, capătă o covârșitoare importanță.

Majoritățile trebuie să fie disciplinate și să nu iasă din cuvântul guvernului. Să evite discuțiunile inutile și să depună muncă serioasă și ordonată. Guvernul are nevoie mai mult ca ori când de sprijinul majorităților. O defecțiune cât de neînsemnată ar putea fi fatală — nu numai guvernului.

Comentând discuția asupra problemei minoritare relevată în Senat de dl Tătăreanu, unele ziare au răspândit șirea că ministerul de interne ar pregăti un proiect de lege, menit să reguleze problema minoritară.

Dl subsecretar de Stat, dl dr. C. Bucșan, interogată în această chestiune a desmășit categoric șirea răspândită mai ales de către ziarele liberale.

Sedința Consiliului Comunal Arad din 2 Aprilie a. c.

Consiliul comunal întrunindu-se în ședința de continuare din 1 Aprilie a. c. sub președinția dlui primar dr. St. Angel, au deliberat bugetul municipiului și al Uzinelor Comunale.

Dl Voștinar obiectează suma de 100 mii lei stabilită pentru întreținerea automobilului cu pompă.

Dl Președinte răspunde că suma menționată în acest scop, nici decum nu e mare, deoarece și dsa a avut ocaziunea de a se convinge și personal de acest fapt.

După aceasta dl Kauffmann Kamil, dir. Uzinelor Comunale, citește bugetul Uzinelor, pe care Consiliul Comunal îl aprobă fără nici o modificare.

După aceasta se trece la punctul 5 din ordinea de zi, deliberare asupra caetului de sarcini, pentru înființarea tramvaiului electric și a vehiculelor publice (autobuse și camioane).

Dl I. Mureșeanu, șeful serv. tehnic, citește caietul de sarcini.

Dl consilier Albu, primind cuvânt spune că, află de prea mult 50 de ani timpul de concesiune pentru care s'ar da tramvaiului electric.

Dl președinte spune că, dacă s'ar acorda pe un termen mai scurt, nu s'ar afla societate care să concesioneze tramvaiul electric.

Dl dr. V. Hotăran, propune ca să se elibereze bilete gratuite pentru zia-riști, în număr stabilit de primărie.

Dl președinte în răspunsul său spune

că, chestiunea aceasta să se rezolve la timpul său de către cel care va primi concesiunea.

Dl consilier Albu obiectează paragraful relativ la acordarea în mod gratuit a abonamentelor membrilor consilierii pe tramvaiul electric, precum și paragraful privitor la reducerea de care beneficiază funcționarii de stat și județ de pe tramvaiul electric.

Dl președinte află de bine paragraful privitor la abonamentele gratuite pe tramvaiul electric a membrilor consilierii, pentru înlesnirea raportului dintre membrii consilierii ai orașului și cetățenii orașului.

În ce privește reducerea acordată funcționarilor opune că favorul acesta având o bază morală o află de reală.

Dl consilier Albu, primind cuvânt, spune că, garanția de 500.000 lei ce urmează a se depune de concesionar, este prea mică și, propune ca să se stabilească suma de trei milioane ca vadiu.

Dl dr. V. Hotăran, propune, ca să se depună ca vadiu un libel, în sumă de un milion de Lei.

Consiliul Comunal aprobă propunerea dlui dr. V. Hotăran.

În urma rezultatului obținut, Consiliul Comunal a aprobat caetul de sarcini.

După aceasta ședința se ridică la orele 8 fără un sfert, urmând a se continua în 4 Martie anul curent.

Ga

Situația externă

— Anglia și Japonia va declara războiul Chinei. — Suprimarea controlului militar în Ungaria. — O nouă Constituție în Grecia —

În extremul Orient situațiunea continuă să fie gravă prin atitudinea vădit xenofobă de acolo. Din expunerea lui Sir Chamberlain făcută în Camera Comunelor reiese, că excesele contra străinilor au avut un caracter mai grav decât se credea. Soldații cantonezi au ocupat vice-consulatul Angliei din Nanking și au arborat steagul revoluționar. La consulatul japonez revoluționarii au ocupat clădirea și au început jefuirea personalului.

Telegrame anunță, că revoluția se întinde și în Manciuria și streini sunt amenințați.

Guvernul englez primește informații, că agitatorii comuniști d ghizați în-

truducându-se în rândurile trupelor indiene, trimise în expedițiune în China, propagă demoralizarea soldaților. În cercurile conservatoare engleze se observă un curent tot mai pronunțat pentru război. Pare că Anglia va declara în curând războiul guvernului cantonez.

Presa japoneză cere cu insistență, ca Japonia să înceapă o expedițiune primitivă pentru atrocitățile dela Nanking.

Conferința ambasadurilor din Paris a hotărât suspendarea controlului militar în Ungaria, rămânând ca acești

control să se facă sub auspiciile Ligei Națiunilor.

Ziarele franceze arată că suprimarea acestui control nu s'a înțeles în chip definitiv și că Mica Înțelegere în interesul păcii europene și pentru respectarea tratatelor de pace, este de pă-

rere ca controlul să se facă sub auspiciile Ligei Națiunilor.

În Grecia se discută alcătuirea no-uei constituții, opinia publică socotind că o grabnică alcătuire a ei este absolut necesară.

INFORMATIUNI

Consiliul de miniștri

a hotărât a înființa pe lângă fiecare minister un birou de cereri, care are de scop, a accelera efectuarea cererilor înaintate la ministere.

Toate cererile aici primite vor fi rezolvate în cel mult 3 zile și partea interesată va fi avizată la domiciliul dat despre rezultat.

Instalarea dlui Frînt

Azi se face solennă instalare a superintendentului lutheran dl Ludovic Frînt și a inspectorului mirean de circumscriptie dl baron A. Ambrozi, fiind reprezentat și guvernul. Toate autoritățile și presa din localitate, sunt invitate a participa și la banchetul dela Crucea Albă.

Bisericești

O manifestare religioasă artistică. În ziua Bunaivestiri, la sft. liturghie din Catedrală a cântat corul școlii medii de Stat, condus de pâr. prof. Nicolae Băru. Cu această ocazie pâr. Băru, a prezentat în fața auditorului liturghia sa compusă pe motive străbune bisericești, în sol major, inspirată de misticismul clasic al bisericii ortodoxe. S'a remarcat îndeosebi compoziții în legătură cu prefacerea sfințelor daruri „Sfânt . . . sfânt” și „Pe Tine Te lăudăm” și îndeosebi „Heruvicul” compus pe baza glasul 2 oriental, au stâr-nit deosebită admirație pe care numai vechea gamă a ritului străbun o poate da.

Dacă în viitor, în ansamblul coral se va ține o mai precisă promptitate a execuției, compoziția măestrului Biru deschide o nouă pagină glorioasă, în literatura muzicii bisericești.

În săptămâna a cincea a marelui post Mercuri (5 Aprilie) și Vineri (7 Aprilie) la Deniile (servicii de seară) începuie la ora 6 d. m. în Catedrală, va predica parchul C. Turcu, despre „Datoriile femeii de azi” și protoiereul dr. Gh. Ciuhandu despre „Icoana Preacuratei”.

Caz de moarte

Din Șetin ni-se anunță moartea bunului român N. Giulan, întâmplată azi, 2 Aprilie, în vârsta de 52 ani. În-mormântarea defunctului va avea loc mâine, la 3 Aprilie c. la ora 4 d. m. Dl Dumitru Giulan contabil la Fed. Reg. „Zorile” a Băncilor Populare din Arad pierde în defunctul pe tatăl dsale. Indureratei familii îi transmitem condoleanțele noastre.

Sentința într'un proces de milioane la Lugoj

Dl avocat dr. Nestor Porumb din Lugoj a fost doi ani avocat al marelui firme Muschong din Lugoj, care pe lângă trei țigări moderne și băile Buzias, posedă o avere imensă în Ardeal și Banat. Pentru serviciile aduse, dl avocat Porumb, după moartea industriașului Muschong, a acționat în judecată aceasta firmă, pretinzând un onorariu de 12 mil. lei.

Tribunalul a pronunțat zilele acestea sentința acordând avocatului reclamant suma de lei 2.287.954 drept onorar pe 2 ani cât a fost în slujba numitei firme.

Jurământul recruților

În cadrul unei mari serbări ostășești, recruții din Garnizoana Timișoara au depus jurământul în fața ofițerilor și a trupelor.

Dl general Darvari, comandantul militar al Banatului și colonelul Cărunț au ținut entuziaste cuvântări re-

Ziarele din București

aduc știrea că, azi (Duminică) va avea loc acolo, luptă între echipele de fotbal turcești și românești. În capitală au sosit 6 ziariști turci din Angora și Constantinopol, fiind primiți de colegi români.

CINEMA ELISABETA.

Azi d. m. excepțional orele 3, 5, 7 și 9 mai pe urmă

MIZERABILII

PARTEA I.

După romanul lui Victor Hugo. O recrețiune puternică de film în 20 acte marl. în rolul principal: SANDRA MILOVANOFF și IOAN ZOU-LONT. ... Prefuri regulate.

Măine Luni după masă excepțional la orele 5 jum., 7 jum. și 9 jum.

MIZERABILII

PARTEA II-a.

Prefuri regulate.

Vine: HARRY PIEL

No. 167—1927.

937

Publicațiune de licitație.

La ordinul Judecătoriei de Ocol din Arad, No. G. 6176/1927, prin carele să ordonează licitarea lăsamântului dec. Ludvic Panyi, anunț că aceasta licitație se va ținea în Arad, Str. Dorobanților No. 16, la 14 Aprilie 1927 la ora 5 d. m.

Lăsamântul formează diferite mobile și recuzite casnice.

Arad, la 2 Aprilie 1927.

Invent. orașului Arad:
Iulian Papp.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 2 Aprilie 1927

Berlin	123.27.50
Amsterdam	208.—
New-York	51987.50
Londra	2525.25
Paris	2034.50
Milano	2460.—
Praga	1539.50
Budapesta	9075.—
Belgrad	913.50
București	3.30
Varșovia	57.95
Viena	7312.50

BUCUREȘTI

Devize

Paris	691.—
Berlin	41.90
Londra	855.—
New-York	175.50
Italia	835.—
Elveția	3395.—
Viena	24.90
Praga	523.—

Mica publicitate.

Caut asociat inteligent pentru înființarea Drogeriei cu capital Lei 300.000, care va fi asigurat și rentabilă ooo 938

Eugen Lazar,
Strada Cornel Popescu 25.

Sunt perfectă în limba germană, dau ore ieftin. — Anunțați adresa: Strada Nicu Filipescu No. 37, pe poartă la stânga, 1 ușa.

Haine (blouse) croșetate, veste, Poulle-uri, ciorapi, mânși, saluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la **SZANTÓ, Str. Eminescu 6.** Arad. 245

Atențiune! Ghețe elegante pentru bărbați, dame și copii lucrate în atelier propriu, precum și ghețe la comandă din material de primul rang și pe lângă prețurile cele mai avantajoase la 830

IOSIF PRASZ, prăvălie de ghețe Arad, Strada Eminescu No. 3. (f. Deak P.-u.)

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei **Marți** toată ziua și **Vineri** d. m. Pentru bărbați afară de **Marți** în toată ziua, iar **Sâmbătă** și după masă. — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineața până seara. Hidroterapie, baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

În toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare clisă, totfelul de cârnuri proaspete la ooo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52

Der spritzelnd Orst. phälo romänesc!

Atențiune!

Cine vrea să cumpere buni și ieftin, să cerceteze Magazinul

„ILICA”

textile-manufactură, tricotaje cât și modă bărbătească și pentru dame Arad, Bulev. Regele Ferdinand 13 (fost Magazinul de ghețe Frații Apponyi). 918

Cele mai frumoase și mai bune ghețe a fabricilor **F. L. Popper Bally** (Schweitz) pe lângă prețuri ieftine la ooo 811

Lévai și Szigheti

Înainte Buchsbaum și Co. depozit de ghețe ARAD.

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit ooo conștiincios cantă ooo

hala de vin a viticulturii „Minorților” aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri esceleste! Deschis până la ora 12. ooo 511

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-

fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY :: ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei **Cristina Săbău**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiuni de modele pe pânză. 1

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia atîta oboseală și să cerceteze depozitul fabricii **KLUĞ** din Aradul-Nou lângă podul Muzeului. ooo 621

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de caldorie înaltă, cu a cărei ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a lumină, încălzi, pregăti mîncări, a călca rufe și a ne scîlîda. Instalațiile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunei Secția gaz aerian:

Arad, Str. Muciu Scevola 9, II. 13. — Telefon: 27, 25, 16.

Biroul uzinelor

la Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. public în ce privesc comenzile etc. 3

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui **IOAN RADA** pantofar în Arad, Str. Ep. Radu Nr. 29., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghețe comode. 279

Aceste sunt bierile adevărate

Casino

Record Specială

English Porter

CRVIN

Le fabrică:

Fabrica de bere

Timișoreană S.A.

Furnizorul curții regale. 910

Au ajuns deja cele mai nouă mode de primăvară pe lângă prețuri foarte reduse la

casă de modă Arad, Strada Brătianu (Palatul Minorților.)

Ciorapi de mătase I-a pentru dame 98 Lei, I-a Flor Lei și Voal 115 Lei. ooooo

S'a început deja curățirea și vopsirea hainelor de primăvară la **Nicolae Hospod** întreprindere de vopsit, aranjată modern cu putere vaporică Arad Strada Stroiescu (Teleki-ucca) Nr. 13. ooo

ȘTOFE pentru bărbați, femei și copii, precum și **mătase** pt. în m asortiment pe lângă **I. EISELE** Strada Mețianu prețuri foarte ieftine Forray-u) No. 2.

Primăria comunei Șilindia.

Nr. 187—1927.

935

Publicațiune.

Primăria comunei Șilindia deschide licitație publică pe ziua de 15 Maiu 1927 la orele 9 a. m. pentru furnizarea ailor 102 m. lemne de foc necesare primăriei, notarului și școlii de Stat.

Ofertele închise se vor adresa Primăriei.

Licitațiunea se va ține în conformitatea cu art. 72—83 din legea contabilității publice.

Șilindia, la 26 Martie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Agriș

Nr. 116—1927.

934

Publicațiune.

Primăria comunei Agriș, publică licitație pentru înlocuirea fișelor cadastru — cca 930 bucăți — cu fișe scrise în limba Statului.

Licitația va avea loc la primăria din Agriș, în ziua de 28 Aprilie 1927 la orele 10 a. m.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—80 din legea contabilității publice.

Agriș, la 23 Martie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Pănatul-nou.

Nr. 308—1927

932

Publicațiune.

Primăria comunei Pănatul-nou, ține licitațiune publică pentru furnizarea imprimatelor, registrelor și rechiziților de birou pe ziua de 30 Aprilie 1927 la ora 19 a. m. necesare comunei.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 70—83 legea contabilității publice.

Ofertele se vor înainta mării.

Pănatul-nou, la 23 Martie

Primăria

Primăria comunei Pănatul-nou

No. 310—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Pănatul-nou publică licitație pe ziua de 20 Maiu 1927 la ora 10 a. m. pentru furnizarea ailor 200 metri sticlă de foc de calitate primă, necesare pentru primărie și școală primară.

Ofertele închise se vor pune în biroul notarial, pe zi a garanției de 10% până ziua licitațiunei.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 70—82 din legea contabilității publice.

Pănatul-nou, la 23 Martie

Primăria

Primăria comunei Pănatul-nou

Nr. 307—1927.

Publicațiune.

Primăria comunei Pănatul-nou ține licitațiune publică în ziua 20 Maiu 1927 la ora 10 a. m. pentru furnizarea furagiului necesare pe seama reproducției comunei de 2000 kgr. pură.

Licitațiunea se vor ține în conformitate cu art. 70—82 din legea contabilității publice.

Ofertele se vor înainta primăriei până la ziua licitației.

Pănatul-nou, la 23 Martie

Primăria

Aparate radiofonice cele mai perfecte

Toate piesele și accesoriile

tru RADIO. Proiecte și device

instalațiuni pentru toate

tele din țară!

Cereți prospect

RADIO-Technica, Timișoara

Piața I., Sft. Gheorghe.

(559)

Telefon: 3—5